

Ekonomika i rynek**INFORMACJA O RYNKU ZIEMNIAKA**

dr hab. Jerzy Rembeza, prof. nadzw.
IHAR – PIB, Pracownia Badań Rynkowych w Boninie
e-mail: jrembeza@poczta.onet.pl

Szacunki produkcji ziemniaków przeprowadzane przez GUS wskazują, że zbiory w 2012 r. wyniosły ok. 9,1 mln ha i były o ok. 3% niższe od zbiorów w 2011. Spadek ten wynikał wyłącznie ze zmniejszenia powierzchni uprawy. Powierzchnia ta wyniosła ok. 373 tys. ha, co oznacza spadek w stosunku do poprzedniego roku o ponad 8%. Wzrosły natomiast plony, do rekordowego poziomu 244 dt/ha. Rok 2012 był więc drugim kolejnym rokiem wysokich plonów. Wzrost ten należy wiązać nie tylko z korzystnym przebiegiem warunków pogodowych, ale również ze zmianami strukturalnymi w uprawie ziemniaków. Rośnie udział gospodarstw uprawiających ziemniaki na większą skalę, z przeznaczeniem na rynek. Według spisu z roku 2010 udział gospodarstw uprawiających ziemniaki na powierzchni co najmniej 5 ha wynosił prawie 30% całej powierzchni uprawy ziemniaków. Gospodarstwa te stosują zazwyczaj

znacznie intensywniejsze i efektywniejsze technologie produkcji, uzyskując plony znacznie wyższe niż przeciętnie.

Sytuacja na rynku ziemniaka, po głębokiej zapaści w letnich miesiącach, stopniowo się stabilizuje. Bardzo silny wzrost podaży ziemniaków bardzo wczesnych spowodował duży spadek plonów na początku sezonu handlowego. W niektórych regionach ceny hurtowe spadły do poziomu poniżej 10 zł/dt, natomiast średnie ceny w transakcjach targowiskowych wyniosły w lipcu ok. 77 zł/dt, a w sierpniu 63 zł/dt, średnie zaś ceny skupu w lipcu 50 zł/dt, a w sierpniu 33 zł/dt. Poziom cen był więc znacznie niższy niż w 2011 r., który i tak był rokiem niskich cen.

Na stabilizację cenową wskazuje relatywnie mały spadek cen we wrześniu i październiku. Wycinkowe dane za listopad wskazują na zarysowanie się tendencji wzrostowej cen. Przebieg dotychczasowych notowań pokazuje więc, że średnie ceny ziemniaków osiągnęły swoje minimum we wrześniu i październiku.

Tabela 1

Średnie ceny ziemniaka w obrotach targowiskowych (zł/dt)

Miesiąc	Lata				
	2008/09	2009/10	2010/11	2011/2012	2012/13
VII	122,60	89,97	146,90	113,10	76,84
VIII	93,59	76,64	120,29	81,68	63,01
IX	80,62	69,09	113,42	67,95	57,30
X	71,37	67,87	105,42	61,43	57,38
XI	71,20	71,64	106,64	61,28	
XII	72,73	76,63	112,50	62,27	
I	78,19	81,89	122,31	62,33	
II	80,93	88,48	129,20	62,86	
III	82,05	90,52	146,23	61,21	
IV	84,28	89,43	153,45	59,95	
V	85,56	91,03	157,44	58,21	
VI	92,20	106,79	153,20	58,98	

Źródło: GUS

W kolejnych miesiącach, niezależnie od sezonowego wzrostu cen w okresie zimowym, ceny powinny mieć lekką tendencję wzrostową, w odróżnieniu od np. sezonu 2011/12. Można więc oczekiwać, że w okresie wiosennym ceny będą znacząco wyższe niż wiosną ubiegłego roku, choć jak zawsze w przypadku rynku ziemniaka wszelkie prognozy cenowe obarczone są dużym ryzykiem.

Na wzmocnienie trendu wzrostowego cen, poza niższym poziomem zbiorów w Polsce, powinna wpływać sytuacja cenowa na rynkach europejskich. W większości krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz Za-

chodniej odnotowano wyraźny spadek zbiorów ziemniaków. W konsekwencji ceny na rynkach zachodnioeuropejskich znacząco wzrosły. Na przełomie listopada i grudnia wynosiły ok. 20-25 €/dt i były ok. 4-krotnie wyższe aniżeli w ubiegłym roku. Bieżący sezon jest więc na rynkach rokiem bardzo wysokich cen ziemniaków na rynkach zachodnioeuropejskich. Notowania w transakcjach terminowych wskazują na oczekiwania rynku co do dalszego wzrostu cen. O ile ceny w notowaniach na kwiecień 2013 r. wynosiły na początku listopada ok. 27 €/dt, o tyle na początku grudnia wzrosły do ponad 30 €/dt.